

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Ταχ. Δ/ση : Αριστοτέλους 17
Τ.Κ. : 104 33 Αθήνα
Τηλέφωνο : 2132161426
2132161433
2132161428
2132161429
E-mail : tke@moh.gov.gr

ΕΠΕΙΓΟΝ

Αθήνα, 19-2-2025

Αρ. Πρωτ.: 64740

ΠΡΟΣ: ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Δ/ση Κοινοβουλευτικού
Ελέγχου
Τμήμα: Ερωτήσεων

ΘΕΜΑ: Απάντηση σε ερώτηση Βουλευτών

Σε απάντηση της με αρ. **2196/16-12-2024**, που κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων από τους Βουλευτές κ.κ. Ε. Δούρου, Κ. Βέττα, Γ. Γαβρήλο, Χ. Γιαννούλη, Μ. Ζαμπάρα, Δ. Καλαματιανό, Β. Κόκκαλη, Μ. Κοντοτόλη, Α. Μεικόπουλο, Κ. Μπάρκα, Α. Νοτοπούλου, Θ. Ξανθόπουλο, Α. Παναγιωτόπουλο, Γ. Παπαηλιού και Π. Τσαπανίδου, με θέμα «*Η διάλυση του Εθνικού Συστήματος Υγείας και ο παροπλισμός των Νοσοκομείων οδηγούν στην τραγική πρωτιά της χώρας σε θανάτους από ενδο-νοσοκομειακές λοιμώξεις*», σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Υγείας, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, θεσμοθέτησε κανονιστικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση του σημαντικού προβλήματος δημόσιας υγείας, της αντοχής των μικροβίων στα αντιβιοτικά και των νοσοκομειακών λοιμώξεων, ως ακολούθως:

- ο Την υπ' αρ. Υ1.Γ.Π.114971/2014 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ τ. 388 Β'/2014) «*Μέτρα, όροι και διαδικασίες για την πρόληψη και τον έλεγχο των λοιμώξεων που συνδέονται με τη νοσηλεία των ασθενών στους Χώρους Παροχής Υγείας*» ΑΔΑ: ΒΙΕ9Θ-6ΘΕ.
- ο Την με αρ. πρωτ. Γ1α/Γ.Π.οικ.113346/31-12-2014 Εγκύκλιο με θέμα «*Υποχρεωτική ενημέρωση με τη συμπλήρωση ειδικού εντύπου για την έγκαιρη εφαρμογή των μέτρων πρόληψης και ελέγχου σε ασθενείς με γνωστή λοίμωξη ή αποικισμό από πολυανθεκτικούς μικροοργανισμούς στους χώρους παροχής υπηρεσιών υγείας*».
- ο Την με αρ. πρωτ. Γ1α.ΓΠ.82706/2014/26-03-2015 Εγκύκλιο με θέμα «*Οδηγίες για τη σύνταξη του Εσωτερικού Κανονισμού Πρόληψης και Ελέγχου Λοιμώξεων σε Χώρους Παροχής Υπηρεσιών Υγείας*» ΑΔΑ: ΩΜΠΡ465ΦΥΟ-ΜΝ5.
- ο Την με αρ. πρωτ. Δ1α/ΓΠ οικ. 24815/30-05-2019 Εγκύκλιο με θέμα: «*Οδηγίες για τη σωστή διαχείριση των αντιμικροβιακών παραγόντων (παλαιότερων και νέων) στο Νοσοκομειακό χώρο*».

Οι διατάξεις των εν λόγω θεσμικών ρυθμίσεων βασίζονται στα διαθέσιμα σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα και ορίζουν **μέτρα, όρους και διαδικασίες**, για την αντιμετώπιση της μικροβιακής αντοχής και την πρόληψη, καθώς και τον έλεγχο των νοσοκομειακών λοιμώξεων, που αναπτύσσονται σε άξονες **στρατηγικών στόχων** και ενσωματώνονται στον **«Εσωτερικό Κανονισμό των Νοσοκομείων για την πρόληψη και τον έλεγχο Λοιμώξεων που συνδέονται με τη νοσηλεία των ασθενών στους Χώρους Παροχής Υγείας»**, καθώς

επίσης και ποσοτικούς και ποιοτικούς **δείκτες** επιτήρησης λοιμώξεων, μικροβιακής αντοχής, κατανάλωσης αντιβιοτικών στο νοσοκομειακό χώρο κ.λ.π.

Σε εφαρμογή των ανωτέρω, κάθε Μονάδα Παροχής Υπηρεσιών Υγείας δηλώνει υποχρεωτικά με προτυποποιημένη φόρμα στον ΕΟΔΥ τα απαραίτητα στοιχεία, προκειμένου ο ΕΟΔΥ να προβεί στον υπολογισμό των δεικτών. Ο ΕΟΔΥ οφείλει να κοινοποιεί τους δείκτες ανά εξάμηνο στην ίδια τη Μονάδα Υγείας, στην αρμόδια Διοίκηση της Υγειονομικής Περιφέρειας και στο Υπουργείο Υγείας.

Τονίζεται ότι για τον έλεγχο της μικροβιακής αντοχής η διάθεση αντιβιοτικών φαρμάκων πραγματοποιείται μόνο με ηλεκτρονική συνταγή, πλην εξαιρετικών περιπτώσεων που επιτρέπεται η χειρόγραφη συνταγή, σύμφωνα με το άρθρο 18 του Ν. 4675 (Α' 54/ 2020). Συγκεκριμένα «...κάθε συνταγή που περιέχει αντιβιοτικό φαρμακευτικό προϊόν είναι ηλεκτρονική και αναγράφει τη συγκεκριμένη νόσο (βάσει κωδικοποίησης κατά το *International Classification of Diseases - ICD*) για την οποία κρίνεται αναγκαία η χορήγηση του συγκεκριμένου αντιβιοτικού, σύμφωνα με τις εγκεκριμένες ενδείξεις του, τη δοσολογία, την ποσότητα και τη διάρκεια της θεραπείας, όπως ορίζονται στην άδεια κυκλοφορίας του... Κάθε συνταγή που περιέχει αντιβιοτικό, ηλεκτρονική ή χειρόγραφη φέρουσα την υπογραφή του ασθενή, φυλάσσεται από τον φαρμακοποιό επί διετία, είτε σε φωτοτυπία είτε σε ηλεκτρονικό αρχείο με τη μορφή αρχείου εικόνας... Θεραπευτικά πρωτοκόλλα συνταγογράφησης κατά των λοιμώξεων, με προτεραιότητα τα αντιβιοτικά, καταρτίζονται και εισάγονται σταδιακά στο σύστημα ηλεκτρονικής συνταγογράφησης».

Τον Απρίλιο του 2024 η χώρα μας, ύστερα από πρόσκληση του Υπουργείου Υγείας και του ΕΟΔΥ, δέχθηκε την επίσκεψη 5μελούς κλιμακίου του ECDC, με σκοπό την εκτίμηση της κατάστασης όσον αφορά τις νοσοκομειακές λοιμώξεις, την έκταση του φαινομένου της μικροβιακής αντοχής και την υποστήριξη της χώρας μας για την κατάρτιση ενός ολοκληρωμένου Εθνικού Σχεδίου για την αντιμετώπιση της μικροβιακής αντοχής. Πρόκειται για την 4^η αντίστοιχη επίσκεψη στη χώρα μας, για τη διεξαγωγή της οποίας συνεργάστηκαν, εκτός από τον ΕΟΔΥ και το Υπουργείο Υγείας, νοσοκομεία και δομές πρωτοβάθμιας υγείας της Αθήνας και της περιφέρειας, καθώς και φαρμακεία και φορείς όπως ο ΕΟΠΥΥ, η ΗΔΙΚΑ, ο ΕΟΦ και συναφείς Επιστημονικές Εταιρείες.

Οι συγκεκριμένες επισκέψεις του ECDC αποτελούν μέρος των πρωτοβουλιών φορέων της Ε.Ε. και αποσκοπούν στην αντιμετώπιση του μείζονος προβλήματος της μικροβιακής αντοχής, σε συνεργασία με τον Π.Ο.Υ.. Το ECDC ακολουθώντας τις συστάσεις και τις οδηγίες του κεντρικού επιστημονικού συμβουλίου του, έχει συντάξει έναν οδηγό σχετικά με τις επισκέψεις στις χώρες – μέλη, με σκοπό τη αξιοποίηση των παρατηρήσεων και την μετουσίωση τους σε εφαρμόσιμες προτάσεις.

Όπως αποτυπώνεται με σαφήνεια στην αναφορά του ECDC, η Ελλάδα συμμετέχει από ιδρύσεως του (1995) στο ευρωπαϊκό δίκτυο καταγραφής και παρακολούθησης της μικροβιακής αντοχής – EARS-net μέσω του WHONET-Greece και υλοποιείται από τον ΕΟΔΥ.

Επίσης, η Ελλάδα μέσω του ΕΟΔΥ συμμετέχει στο δίκτυο EURGen-Net, με σκοπό την καταγραφή πολυανθεκτικών μικροβιακών στελεχών μέσω γονιδιώματος και στο δίκτυο EuSCAPE, με σκοπό την καταγραφή πολυανθεκτικών στελεχών εντεροβακτηριακών που παράγουν καρμπαπενεμάσες.

Όσον αφορά τις λοιμώξεις που σχετίζονται με τη φροντίδα υγείας, η Ελλάδα μέσω του ΕΟΔΥ, συμμετέχει στις μελέτες σημειακού επιπολασμού στα ελληνικά νοσοκομεία, που διοργανώνει και εποπτεύει το ECDC καθώς και στις αντίστοιχες μελέτες σημειακού επιπολασμού που αφορούν τις Μονάδες Φιλοξενίας Ηλικιωμένων. Επίσης, στον ΕΟΔΥ λειτουργεί το σύστημα επιτήρησης θετικών αιμοκαλλιεργειών «Προκρούστης».

Στην αναφορά του ECDC προτείνεται πλήθος δράσεων που αφορούν οκτώ άξονες. Οι άξονες αυτοί αφορούν:

1. Ανάπτυξη μηχανισμών διαλειτουργικότητας και σύνδεσης μεταξύ των φορέων που ασχολούνται με τη μικροβιακή αντοχή και τις λοιμώξεις που σχετίζονται με τη φροντίδα υγείας.
2. Εκπόνηση ενός νέου εθνικού πλάνου δράσης για τη Μικροβιακή Αντοχή.
3. Ανάπτυξη μικροβιολογικών εργαστηρίων αναφοράς για τη κλινική διάγνωση.
4. Ενίσχυση της παρακολούθησης και καταγραφής της μικροβιακής αντοχής.
5. Ενίσχυση της παρακολούθησης και καταγραφής της κατανάλωσης αντιβιοτικών στα νοσοκομεία και την κοινότητα.
6. Ενίσχυση της επιμελητείας χρήσης αντιβιοτικών και δημιουργία επιπλέον θεραπευτικών πρωτοκόλλων.
7. Δράσεις πρόληψης και αντιμετώπισης λοιμώξεων που σχετίζονται με τη φροντίδα υγείας.
8. Προγράμματα εκπαίδευσης και ενημέρωσης του κοινού.

Οι συστάσεις του ECDC έχουν ληφθεί ήδη υπόψη, συμπεριλαμβάνονται στην χάραξη εθνικής στρατηγικής για την αντιμετώπιση της μικροβιακής αντοχής και των λοιμώξεων που σχετίζονται με τη φροντίδα υγείας, ενώ οι νέες δράσεις του ΕΟΔΥ, εκτός των άλλων, αποσκοπούν και στην πλήρη υιοθέτησή τους. Βασικοί στόχοι είναι η ενίσχυση του έργου των Επιτροπών Νοσοκομειακών Λοιμώξεων, της συνδρομής στην ανάγκη έγκαιρης αναγνώρισης και αντιμετώπισης περιστατικών με φορεία από πολυανθεκτικό μικροοργανισμό στις ΜΕΘ των νοσοκομείων, η συνεχιζόμενη εκπαίδευση των επαγγελματιών υγείας σε προγράμματα πρόληψης και ελέγχου των ΛΣΦΥ.

Συγκεκριμένα:

Α. Υπόεργο 5: «Πρόληψη και έλεγχος Λοιμώξεων που Σχετίζονται με τη Φροντίδα Υγείας και Μικροβιακής Αντοχής» στα πλαίσια του Έργου «Λειτουργική Αναδιοργάνωση του ΕΟΔΥ»

Ο ΕΟΔΥ, έχοντας εξασφαλίσει μέσω του Υπουργείου Υγείας πόρους από το ταμείο ανάκαμψης, ήδη υλοποιεί ένα σχέδιο για την ουσιαστική ενίσχυση των επιτροπών νοσοκομειακών λοιμώξεων των νοσοκομείων της χώρας. Το έργο αφορά στην πρόληψη και τον έλεγχο των Λοιμώξεων που Σχετίζονται με τη Φροντίδα Υγείας (ΛΣΦΥ), καθώς και της μικροβιακής αντοχής (ΜΑ) και στοχεύει στην επιτήρηση των πιο συχνών ΛΣΦΥ, στην ανάπτυξη τεκμηριωμένων κατευθυντήριων οδηγιών για την πρόληψή τους, στην εκπαίδευση για την πρόληψη και τον έλεγχο των ΛΣΦΥ όλων των κατηγοριών των εργαζομένων σε Μονάδες Φροντίδας Υγείας, αλλά και σε φροντιστές ασθενών και ασθενείς, στη βελτίωση της συμμόρφωσης του προσωπικού με επιλεγμένες πρακτικές πρόληψης και, τέλος, στην επιτήρηση της κατανάλωσης των αντιβιοτικών. Ο ΕΟΔΥ ενισχύει την ικανότητα ανταπόκρισης του Εθνικού Συστήματος Υγείας στην πρόληψη και τον έλεγχο των ΛΣΦΥ σε όλο στο φάσμα της Υγειονομικής Περίθαλψης.

Οι πυλώνες στους οποίους στηρίζεται το έργο είναι:

- Δράση 1: Ενίσχυση με ανθρώπινο δυναμικό υπηρεσιών ΕΟΔΥ και Επιτροπών Νοσοκομειακών Λοιμώξεων
 - Επιτήρηση των ΛΣΦΥ, της κατανάλωσης αντιμικροβιακών και της συμμόρφωσης με πρακτικές πρόληψης
 - Εκπαίδευση στην πρόληψη και τον έλεγχο ΛΣΦΥ
 - Παρακολούθηση, έλεγχος και ανατροφοδότηση στην πρόληψη και τον έλεγχο ΛΣΦΥ

- Δράση 2: Πρωτόκολλα, Κατευθυντήριες Οδηγίες και εκπαιδευτικό υλικό για την επιτήρηση, την πρόληψη και τον έλεγχο ΛΣΦΥ καθώς και την ορθή συνταγογράφηση των αντιμικροβιακών παραγόντων για θεραπεία και προφύλαξη
- Δράση 3: Ανάπτυξη πρωτοκόλλου καταγραφής και παρακολούθησης πορείας νέων ασθενών που νοσηλεύονται σε ΜΕΘ

Ήδη η 1^η δράση που αφορά την ουσιαστική ενίσχυση των Επιτροπών Νοσοκομειακών Λοιμώξεων των νοσοκομείων βρίσκεται στο στάδιο αξιολόγησης των υποψήφιων και αναμένονται οι τοποθετήσεις των επιτυχόντων στο άμεσο προσεχές διάστημα.

Επίσης είναι σε εξέλιξη η 2^η δράση που αφορά τη δημιουργία πρωτόκολλων επιτήρησης αντιμικροβιακής αντοχής και ΛΣΦΥ, τη συγγραφή κατευθυντήριων οδηγιών και ανάπτυξης εκπαιδευτικού υλικού για την επιτήρηση, την πρόληψη και τον έλεγχο ΛΣΦΥ καθώς και την ορθή συνταγογράφηση των αντιμικροβιακών παραγόντων για θεραπεία και προφύλαξη.

Β. Νέο Εθνικό Σχέδιο Αντιμετώπισης της Μικροβιακής Αντοχής

Με πρωτοβουλία του Υπουργείου Υγείας και σε συνεργασία με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Υπουργείο Περιβάλλοντος έχει ήδη αρχίσει η εκπόνηση νέου εθνικού σχεδίου δράσης για την αντιμετώπιση της μικροβιακής αντοχής, με ορίζοντα υλοποίησης την περίοδο 2024 – 2030.

Το νέο εθνικό σχέδιο θα είναι εναρμονισμένο με τους στόχους που έχουν τεθεί για τη χώρα μας, μέσα από πολυεπίπεδη συνεργασία με διεθνείς επιστημονικούς οργανισμούς, όπως ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (WHO) και το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης Νοσημάτων (ECDC). Αναλυτικότερα, οι αρχικοί εθνικοί στόχοι που σχετίζονται με την Μικροβιακή Αντοχή, την Κατανάλωση Αντιβιοτικών και την επίπτωση Νοσοκομειακών Λοιμώξεων, θα είναι:

- Η συνολική μείωση κατανάλωσης αντιβιοτικών στους ανθρώπους κατά 27%, έως το έτος 2030. Η αποτύπωση της κατανάλωσης αντιβιοτικών στους ανθρώπους (κοινότητα και νοσοκομεία), υπολογίστηκε στα 34,1 ddds/1000 κατοίκους για το έτος 2019 και στα 32,9 ddds/1000 κατοίκους για το έτος 2022. Ο στόχος για το έτος 2030 θα τεθεί στα 24,9 ddds/1000 κατοίκους.
- Η κατανάλωση αντιβιοτικών που ανήκουν στην κατηγορία ταξινόμησης «Πρώτης Επιλογής» σύμφωνα με τον WHO (AWaRe classification), θα τεθεί στο 65% επί της συνολικής κατανάλωσης αντιβιοτικών. Οι αντίστοιχες τιμές για τα έτη 2019 και 2022 είναι 46,8% και 42,6% αντίστοιχα.
- Συνολική μείωση κατά 10% της επίπτωσης των μικροβιαμιών που οφείλονται σε ανθεκτικό στη μεθικιλίνη χρυσίζοντα σταφυλόκοκκο (MRSA). Ο στόχος που θα τεθεί είναι επίπτωση 4.1 (ανά 100.000 κατοίκους). Οι αντίστοιχες τιμές για τα έτη 2019 και 2022 είναι 4,6 και 5,0 (ανά 100.000 κατοίκους) αντίστοιχα.
- Διατήρηση της συνολικής επίπτωσης των μικροβιαμιών που οφείλονται σε ανθεκτικά στελέχη Escherichia Coli στις κεφαλοσπορίνες 3^{ης} γενεάς στην καταγεγραμμένη τιμή του έτους 2019, που είναι 2,6 (ανά 100.000 κατοίκους).
- Συνολική μείωση κατά 5% της επίπτωσης των μικροβιαμιών που οφείλονται σε ανθεκτικά στελέχη Klebsiella pneumoniae στις καρμπαπενέμες. Ο στόχος που θα τεθεί είναι επίπτωση 12.4 (ανά 100.000 κατοίκους). Οι αντίστοιχες τιμές για τα έτη 2019 και 2022 είναι 13,1 και 18,0 (ανά 100.000 κατοίκους) αντίστοιχα.

Ο ΕΟΔΥ έχει αναπτύξει νέα επιστημονική και αξιόπιστη μέθοδο υπολογισμού κατανάλωσης αντιβιοτικών στην κοινότητα, αξιοποιώντας τα δεδομένα της υποχρεωτικής ηλεκτρονικής συνταγογράφησης αντιβιοτικών στην κοινότητα (ΗΔΙΚΑ). Αποτέλεσμα είναι η διαδικασία επιστημονικής παρέμβασης με στόχο την ποιοτική αναβάθμιση της

συνταγογράφησης αντιβιοτικών, παρέχοντας νέα εργαλεία και επιλογές σε συγκεκριμένες ιατρικές ειδικότητες.

Τέλος, ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει σε δύο ολοκληρωμένα προγράμματα που ήδη εφαρμόζονται στα ελληνικά νοσοκομεία που αφορούν την αντιμετώπιση της μικροβιακής αντοχής και των ΛΣΦΥ.

1. Το GRIPP-SNF είναι ένα Πανελλήνιο Πυλοτικό Πρόγραμμα (χρηματοδοτούμενο από το ΙΣΝ) για την Πρόληψη και τον Έλεγχο των Νοσοκομειακών λοιμώξεων και της Μικροβιακής αντοχής. Πρόκειται για ένα πενταετές σχέδιο (2021-2026) που στοχεύει να μετατρέψει δέκα από τα μεγαλύτερα δημόσια νοσοκομεία στην Ελλάδα σε κόμβους βέλτιστων πρακτικών για την Πρόληψη & τον Έλεγχο των Λοιμώξεων (Infection Prevention & Control, IPC).
2. Το ευρωπαϊκό πρόγραμμα REVERSE, που ξεκίνησε το 2020 σε 8 ευρωπαϊκές χώρες με προϋπολογισμό 200 εκατομμυρίων ευρώ, στοχεύει στη μείωση του προβλήματος της μικροβιακής αντοχής με συνεργατικές δράσεις. Στην Ελλάδα ξεκίνησε τον Απρίλιο του 2022 σε 7 νοσοκομεία, με προϋπολογισμό 1.150.000 ευρώ και προβλέπεται να ολοκληρωθεί τον Ιούλιο του 2026.

Πρέπει να σημειωθεί ότι αρχικά δεδομένα από τα δύο αυτά προγράμματα δείχνουν βελτίωση των δεικτών μικροβιακής αντοχής και επίπτωσης λοιμώξεων που σχετίζονται με τη φροντίδα υγείας σε κλινικές ή τμήματα που εφαρμόστηκαν ορθά οι βέλτιστες πρακτικές και τα σχετικά πρωτοκόλλα και οδηγίες.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

Βουλευτές κ.κ. Ε. Δούρου, Κ. Βέττα, Γ. Γαβρήλο, Χ. Γιαννούλη,
Μ. Ζαμπάρα, Δ. Καλαματιανό, Β. Κόκκαλη,
Μ. Κοντοτόλη, Α. Μεικόπουλο, Κ. Μπάρκα,
Α. Νοτοπούλου, Θ. Ξανθόπουλο,
Α. Παναγιωτόπουλο, Γ. Παπαηλιού,
Π. Τσαπανίδου

Η ΑΝΑΠΛ. ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΕΣΩΤ. ΔΙΑΝΟΜΗ:

Γρ. Υπουργού
Γρ. Αναπλ. Υπουργού
Γρ. Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων

ΕΙΡΗΝΗ ΑΓΑΠΗΔΑΚΗ